

Trombolyse ser ut for å ha effekt ved akutt hjerneslag også hos personer over 80 år

Trombolyse har effekt på sammensatte utfallsmål som omfatter død og uavhengighet samt på å være i live og uavhengig av hjelp etter akutt hjerneslag. De første timene etter hjerneslaget er kritiske. Eldre over 80 år kan ha like stor nytte av trombolyse som yngre. Det viser en Cochrane-oversikt.

Omtale av Therese Kristine Dalsbø og Brynjar Fure, Kunnskapsenteret for helsetjenesten i Folkehelseinstituttet.

Hva sier forskningen?

I systematiske oversikter samles tilgjengelig forskning. I denne systematiske oversikten har forfatterne samlet forskning om og vurdert effekten av trombolyse hos personer som har akutt hjerneinfarkt sammenlignet med personer som får placebo i en kontrollgruppe.

For personer over 80 år fant forfatterne at trombolyse gitt innen tre timer etter hjerneslag kan:

- føre til færre døde eller hjelpeavhengige. Vi har middels tillit til resultatet.
- føre til flere i live og uavhengige. Vi har middels tillit til resultatet.

Resultattabell

Resultater: hva skjer?	Eldre over 80 år som får placebo	Eldre over 80 år som får trombolyse innen tre timer etter hjerneslag	Tillit til resultatet
Død eller hjelpeavhengig** Trolig mange færre som dør eller blir hjelpeavhengige etter trombolyse	807 per 1000	700 per 1000 (625 til 765 per 1000)*	⊕⊕⊕○ Middels ¹
I live og uavhengig av hjelp*** Trolig mange flere i live og uavhengige av hjelp etter trombolyse	193 per 1000	287 per 1000 (223 til 359 per 1000)*	⊕⊕⊕○ Middels ¹

** hjelpeavhengighet definert som modified Rankin Scale skåre 3-6

*** uavhengig av hjelp definert som modified Rankin Scale skåre 0-2

For personer over 80 år fant forfatterne også at trombolyse gitt innen seks timer etter hjerneslag kan:

- føre til noen færre døde eller hjelpeavhengige. Vi har middels tillit til resultatet.
- føre til noen flere i live og uavhengige. Vi har middels tillit til resultatet

Resultattabell

Resultater: hva skjer?	Eldre over 80 år som får placebo	Eldre over 80 år som får trombolysse opptil seks timer etter hjerneslag	Tillit til resultatet
Død eller hjelpeavhengig** Trolig noen færre som dør eller blir hjelpeavhengig etter trombolysse	766 per 1000	723 per 1000 (677 til 764 per 1000)*	⊕⊕⊕○ Middels ¹
I live og uavhengig av hjelp*** Trolig noen flere i live og uavhengig av hjelp etter trombolysse	234 per 1000	272 per 1000 (231 til 317 per 1000)*	⊕⊕⊕○ Middels ¹

* Tallene i parentes viser feilmarginen - et mål på hvor usikkert resultatet er på grunn av tilfeldigheter. Den angir hvor rimelig det er å anta at resultatene ikke bare gjelder for dem som ble undersøkt akkurat her, men også for alle andre liknende personer. Det er rimelig å anta at resultatet i 95 av 100 tilfeller vil ligge innenfor den oppgitte feilmarginen. ¹ Vår vurdering avviker fra Cochrane-forfatterens vurderinger. Vi har i hovedsak trukket ned fordi dette er subgruppe-analyser, men relativt sett noe færre personer med i enn hoved-analysene. Resultatene samsvarer med hoved-analysene for alle personene, med konsistente positive funn for både de over og under åtti år.

** hjelpeavhengighet definert som modified Rankin Scale skåre 3-6

*** uavhengig av hjelp definerer som modified Rankin Scale skåre 0-2

Tilliten til resultatet angir hvor sannsynlig det er at forskningsresultatet ligger nær den sanne effekten. Jo større tillit, desto sikrere kan vi være på at resultatet ligger nær den sanne effekt og at ny forskning ikke vil endre effektestimatet.

Omfang av hjerneslag i Norge

I Norge får rundt 15 000 personer hjerneslag hvert år. Akutt hjerneinfarkt utgjør omkring 80 % av alle hjerneslag, mens hjerneblødning utgjør omkring 10-15 % og hjernehinneblødning omkring 5 %. De vanligste symptomene er halvsidig lammelse og nummenhet, utydelig tale, språkvansker, nedsatt balanse og påvirkning av synet.

Bruk av trombolysse etter hjerneslag i Norge

I følge den norske nasjonale retningslinjen for behandling og rehabilitering av hjerneslag skal alle pasienter med akutt hjerneslag innlegges i slagenhet for behandling og oppstart av tidlig rehabilitering. I tillegg skal alle pasienter under 80 år med akutt hjerneinfarkt vurderes med tanke på trombolysse (<http://www.helsebiblioteket.no/retningslinjer/hjerneslag/vedlegg/kriterier-trombolytisk>). I forbindelse med oppdatering av den nasjonale retningslinjen er det aktuelt å endre anbefalingen om trombolysse til også å omfatte personer med akutt hjerneinfarkt over 80 år. I Norge behandles i dag ca. 17 % av alle pasienter med akutt hjerneslag med trombolysse (<http://www.kvalitetsregistre.no/resultater/hjerte-og-klar/norsk-hjerneslag-register/resultater/>).

Hva er denne informasjonen basert på?

Forfatterne av Cochrane-oversikten gjorde systematiske søk i aktuelle forskningsdatabaser i november 2013, og fant 27 studier med til sammen 10 187 personer som de inkluderte i oversikten. Tre studier

kunne brukes til å lage subgruppe-analyser for resultatene for de som var inntil 80 år eller over 80 år. Oppfølgingstider varierte noe, men var stort sett ikke mer enn seks måneder etter behandling. Studiene var utført i en rekke land som Australia, New Zealand, Belgia og England. Oversikten fant god effekt av behandlingen på en rekke utfall, men vi har i denne formidlingen fokusert på effekten for de som var over 80 år. Av de 40 analysene har vi trukket frem fire. I andre studier kan det også være eldre over 80 år som deltar, men data er ikke rapportert på en slik måte at subgruppe-analyser var mulige.

Kilde

Wardlaw JM, Murray V, Berge E, del Zoppo GJ. Thrombolysis for acute ischaemic stroke. Cochrane Database of Systematic Reviews 2014, Issue 7. Art. No.: CD000213. DOI: 10.1002/14651858.CD000213.pub3.

Les hele oversikten i Cochrane Library

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/14651858.CD000213.pub3/otherversions>